

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnina: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom

"PROSVETA"

2857 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v obljepanju n. pr. (Julija 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Sličici — katera je lepša?

Kajne slovenski delavec, večkrat si slisal od nekaterih slovenskih duhovnov, ne od vseh, ampak od takih, ki hočejo biti bolj pobožni kot papež v Rimu, da so tisti troji zapeljivci, ki te nese, da se moraš politično in gospodarsko organizirati, če hočeš izboljšati svoj položaj. Še ni dolgo, ko je tak neznanec v nekem običnem mestu pridigal, v katerem se je imel vršiti shod J. E. Z., da pride zapeljivec iz Chicago, da pogubi slovenske delavce. Govoril je nekaj o delavskih grohah, ki jih voditelji poganjajo po grm. Temu neznanju to se ni bilo dosti, da dokáže, da je neznanec Slovák, navadna nemalica, da je škoda za denar, ki ga je dal njegov oče, da je hodil v šolo, ampak je se skratkar povzela svoje laži v nekem absurdnem klerikalnem lističu. Mnogi ljudje, ki so poslušali njegovo pridigo in kasneje štali njegove delavske produkte v običnem klerikalnem listu, so rekli, da bi nikdar ne verjali, da se niso sami prepričali, da je to človek največji lažnjivec pod soncem, ki so jih dozdaj srečali v svojem življenju.

To je slika Slovence, ki pravi, da je duhovno, kateremu pa ljudstvo pravi far, kar se je prepričalo, da radi sobičnih interesov navaže ljudstvo na kriva pota pod krinko vere. Dokler je ljudstvo v njem videlo svojega učitelja in je mislilo, da dela v njegovem interesu, je govorilo o svojem šupniku, svojem duhovnem gospodu, ko se je prepričalo, da laže, ga je krstilo za farja, obenem je pa agubil ves svoj nekdanji vpliv pri faranih, ki mislijo s svojimi močmi.

Is New Yorka je došla vest, da je ri. rev. dr. Charles David Williams, škof episkopalne cerkve v Michiganu, imel nagovor, preden je odpotoval v svoje škofije. V velikem mestu je obdržal ved pridig in ljudje so se drezjali v cerkvi, kadar je pridigal.

"Demokratiziranje industrije pride tako nanesljivo kot jutranji dan" je rekel škof v svoji pridigi ob slovesu. "Šli smo skozi vse dobe lastnika in sužnja, gospoda in tlačana, delodajalca in uslužbenca. Prihodnji korak bo združeni, obstoječi in delodajalca, uslužbenca in ljudstva — ljudstvo se pridruži, da uravnava oba in pa, da se prvičeno ravna s vsemi in da ne trpi kompromisa."

"V demokratiziranju dela in v ligi narodov vidim največjo bodočnost in dolžnost vse cerkev, da se pridruži vsakemu cilju, ki prinaša boljše čase človeštvu."

"Če pride boljše čase v Združene države — jaz ne verjamem — da pride — tedaj ne bo prišel po I. W. W. ali kateri drugi organizaciji te vrste, temveč prišel bo valed pritiska namadnjakov, ki niso tako pametni, da spoznajo sedanje tedenne in se jim prilagode."

Škof je govoril tudi o potrebi, da se ustanovi nova stranka za vse Združene države, ki uvede vse potrebne reforme, ki so zapopadene v industrijski demokraciji. Končno je še dejal: Ne vem, če vpostavi te reforme delavska stranka, toda sedaj se mi, da je delavska stranka še najboljša za kristalizacijo sedaj."

Tako je pridigal škof, ki ni sedanje dobe prespal, ampak je s bistrim okom opazoval, kaj se godi po širnem svetu. On ni videl v delavskih voditeljih pijančev, ki poganjajo delavske groše po grm, kot far v običnem industrijskem mestu, ampak njemu so delavski voditelji močje, ki se bojujejo za blagostan vsakega človeštva.

Temu škofu ni nihče rekel, da je far, pa tudi njegove pridige so bile tako obiskane, da se je ljudstvo trilo v cerkvi.

Farja v običnem industrijskem mestu ne bo zalila rdečica srca valed škofove pridige, ker ga je škof s svojo pridigo postavil na laž, kajti far je človek, pa naj nosi duhovniško ali laično obliko, ki ljudstvu govori in pripoveduje nekaj, kar mu škoduje in se pri tem postavlja najbolj umazanih lasi.

KAJ DELA PREGLAVICO PROFESIONALNIM POLITIČARJEM? — Dokler so profesionalni političari tako izrabljali žensko volilno pravico kot agitacijske sredstvo za napeljevanje vode na svoj mlin, jim ženska volilna pravica ni delala nobene preglavice. Zdaj pa govore vsa znamenja, da postane ženska volilna pravica fakt, kateremu se ne morejo izogniti in s katerimi imajo že računati mogoče pri prihodnjih volitvah. In to spoznanje jim zdaj povzroča glavobol.

Nagla justica! — Vest se glasi, da so hoteli zavezniki poslati bivšega kajzerja v Washington, kjer naj bi bil sojen za svoje črne grehe, toda Wilson ga ni maral. Zdi se nam, da je Wilson dobro naredil, kajti justica v Washingtonu je prepočasna in prečloveška za hudodelece Viljemove baže. Ako bi bili zavezniki predlagali, da se Hohenzollerna namaže s črnim in pošlje v kakšno mesteco v Kentuckiju ali Texasu, potem bi bila stvar povsem drugačna in mrha od kajzerja ne bi več nikdar gledal božjega solnca... Tam je namreč doma sodnik Linč, ki deli naj-rapidnejšo justico brez vsake preiskave.

Kdo je zmagal? — Generalissimo Foch je dejal v Versaillesu: Mi (francoska armada) smo ustavili sovražnika v lanski ofenzivi. Naš vojaški ženij je vodil vse druge.

Angleški maršal Haig je rekel v svojem govoru v Newcastleu: Angleška armada je prinesla zmago. Angleži so nosili breme vojne v zadnjih dveh letih.

Predsednik Wilson je izjavil v svojem govoru v senatu zadnji teden: Bojevanje Američanov je ugotovilo zmago. Naši hrabri vojaki so zaobrnil kolo bitke.

Kdo je torej zmagal? — Torej vsi!

DOPISI.

Sussex, N. Y. — V tukajšnji okolici je sedaj skoro vsak dež in je napravil že mnogo škoda na polju. 26. julija je pa še toča padla ter je tudi napravila mnogo škoda na polju.

Sedaj se tukaj največ pečemo z nabiranjem borovnic in so skoro vse ženske v gozdih. Marsikdo zasluži precej lepo vsoto z nabiranjem borovnic in radi tega tudi vsi hitimo, da jih naberejo kolikor mogoče veliko.

Ostale delavske razmere so srednje. Draginja življenjskih potrebščin je vedno večja. Nekateri nam celo obljubajo, da bo stala tona premoga po prvem avgustu 19 dolarjev. Jaz že sedaj u-gibim, kako se bomo greli po zimi, ako se bo premog tako držal.

V tukajšnji naselbini sedaj vsaki dan opazimo poštni eroplan, kateri prenaša pošto iz New Yorka v Chicago. Zjutraj okrog šeste ure se že opazi, ko je na poti v Chicago in popoldan okrog druge ure je pa že zopet nazaj proti New Yorku.

Ako bi bil cenejši kot železnica, bi se ga jaz rad enkrat poslužil, da bi obiskal svojega svaka v Des Moinesu, Iowa.

Leo Makus.

Carrenbrook, Pa. — V bližini tukajšnje naselbine se je odigrala strašna tragedija, katero že ne pomnijo starejši tukajšnji naselniki. Postale so namreč tri osebe žrtev klopotače.

V bližnjem gozdu so namreč nabirali ljudje iz bližnjih naselbin borovnice, katerih je vse polno. Nek moški iz naselbine Windber, Pa., se je pa valed neprevidnosti približal ležišču klopotače, katera se mu je takoj zagnala za vrat, ovlila se mu dvakrat okrog vratu ter ga vgriznila na prava ravna nad srecem. Bil je v par minutah mrtev. Njegov srtčen krič je privabil njegova dva tovarisa na lice mesta, katera sta mu hotela pomagati. Toda klopotača je napadla tudi ta dva ter ju ogri-zila. V bližini se je mlatil superintendent od rudnika "McMee-nil Mine", kateri je vpe tri naložil na svoj avtomobil ter hitro od-peljal v bližnjo bolnišnico.

Na poti je umrl še drugi od klopotače ogrižen in tretji se bori a smrtjo, o katerem pa tudi nimajo dosti upanja, da okreva.

Opozarjam rojake, kateri hodi-jo sedaj v gozdove nabirat jagode, da se pazijo. Kajti znano je, da se razne strupene kače najraje nahajajo v golčevah, kjer tudi najboljše vsevajo razne jagode. Že veliko oseb je bilo ogriženih od kač ravno pri nabiranju ja-god. Opozarjam posebno rojake v južnih državah, ker v poseka-nih gozdih je vsepolno strupenih kač. Vsakdo ve, da je klopotače najbolj strupena kača izmed vseh in da se le malokdo reši, katerega je ugriznila.

Kotnikov Tone.

Fort Des Moines, Iowa. — Konec je potovanja in zdaj sem zopet "doma". "Ljubo doma, kdor ga ima", je nekak pregovor; jaz pa smatram za svoj dom ves svet... "Kalo sem "povsod in ni-jeer doma", kar je sleer tragiko, vendar pa znamenito!

Dobil sem dopust in obiskal svo-je prijatelje in znanee v Chicagu in La Salle, Illinois. Imajo se po navadi, le zaposleni sozelo, kot navadno. Prisostvoval sem seji gl. odbora SNPJ in opazil, da se-danji gl. odbor ni dosti slabši kot je bil prejani, v katerem sem bil tudi jaz... Sicer pa je "dejo za narod" res vedno težje in nekam nevaležno. Kar nekako dobro se mi zdli, ko nimam odgovarjati, ne dela, ne skrbi — to so počitni-ce in piknik, vse skupaj. Razume se, da sem obiskal vse naše slavne urade v Chicagu, med temi tudi naš JRZ, ki je jako zaposlen in stoji noč in dan na braniku za svobodno Jugoslavijo. Uradne o-sebje je videti energično in pol-no revolucionarnega duha, ki stremi za najvišjimi ideali narodnih aspiracij. Dasi je to delo pe-membno in nekaka centrala misli vseh dobrih Jugoslovanov, živ-ših v Zed. državah, so ti močje je-ko skromni in luksurijsnem oti-ru, in bi se dali v tem slučaju pri-merjati navadnim pedlarjem. Pred oči imajo le narodne tež-nje naših bratov onstran morja. Vse zanje! Je njih geslo, v katerem zasluži največje moralno

in materialno podporo vseh Jugo-slovanov.

Imel sem čast biti na pikniku pevskega društva Lira, kjer sem se — ne poznavši krize notranjih in diplomatskih razmer — prav imenitno zabaval. Poleg drugih sportov smo tudi "rihtarja bili".

— Ker se je začela moje sedanje okupacije nabralo v meni precej brutalnosti, sem seveda tudi jaz mlátil po "rihtarju", pa naj je biološko spadal h kateremu-ko-li razredu slovaške družbe... Dasi sem zelo trdga in zakrknje-nega srca, sem vendar parkrat občutil mehke simpatije. Well, zakaj pa ne; saj je pokala kot bi strene prali! — Bil sem tudi član izleta na Potokarjevem vrtu. Tam smo imeli vse navadne sporte kot drugič, le penoše pivo je letos izostalo. Vzrok za to seveda že veste. To je bilo menda tudi vz-rok, da ni bilo slišati tistih zam-levih in bučnih debat, kot se bile v navadi v živih žabih. Imeli smo pečenega janca, kot je še navada za take izlete. Balinai smo in ska-kali na daljavo in visočino. Ob takih prilikah vedno želimo, da bi bil bolj "evak pod noge" kot sem v istražnjem protivljenem letu.

Vsem prijateljem in prijateljic-am se zahvalim za gostoljubnost in postrežbo!

Iz Chicaga sem se napotil v La Salle, kjer imam tudi precej pri-jateljev. Glavno obirašilec je v Slov. N. Domu, ki je res fino po-lopje. Ke sem bil zadnjič v La Salle, še ni bilo to poslednje po-polnoma dogotovljeno, zato sem naravno hotel vse pregledati. Ke-gijal smo in pili — kot drugod — penastega brez "kika". Ali fa-kazrakoč brez opojnosti.

Rejekom v La Salle se lepo za-hvalim za skazano gostoljubnost.

Vse druge so lahko pršterva v prvi razred popojnosti in vdo-bnosti, kar sem doživel na tem mo-jem dopustu, je vročina je bila malo več nad zmernim pasom, kot kajne lahkeživi zemljani. Ako ne več ima ta toplota saj eno pred-rost — da se namreč sigurno pri-važimo — peklin. V nebes jih ba-ja, gre tako malo, da je res potre-bno, da se vsak posluži te predpri-prave za slučaj potrebe... Pri-vedši nazaj v Iowo sem upal, da bi naj nekoliko hladnejše pa je še gorkeje. Imamo vsak dan 98 in tudi več vročine, in to v seneli. Ker imam simako obleko je vsa-ka bojazan, da bi zmaznil, izklju-čena. Tako se človek saj vsemu privadi, da bo tem lažje prenašal vse težave, ki čakajo naš rod v bodoče. Treba bo imeti dokaj tr-dne ude, kdor bo hotel preživeti naj svoja mladeniška leta — zdaj v času avjstike. Balom, ki je pa-del v banko v Chicagi, dokazuje to. Vendar pa nas ta dogodek ne straši. Po zraku se bomo vozili v par letih sigurneje, kot se danes po železnici.

Koncem poročila se še enkrat prav lepo zahvalim vsem znanec in prijateljem, ki so mi bili izred-no naklonjeni sa časa bivanja med njimi. Na svidenje in živeli!

Fran S. Tauchar.

49 HIS EGORLO; ČRNOI OB-DOLJENI.

Preiskava radi plemenskih iz-gredov.

Chicago, Ill. — V petek ponoči je v klavniškem okraju nastal silen požar, ki je vpepeli 49 hiš. 300 družin ali okrog 2000 oseb je brez strehe. Prizadeti so največ Poljaki, Čehi in Litvinci, ki so vposleni v klavniškem in so nastan-jeni v dotičnem okraju. Goreti je začelo istočasno na več krajih in mnoge priče govore, da so vi-dele zamorec, ki so zažgali iz maš-čevanja. Zvesno, državne in mest-ne oblasti se pričele preiskavo. Pogorilke strašijo vojaki in voja-ške straže v izredniški sosti so bi-le pomnožene v soboto, ko je ne-kdo raznesel vest, da se hočejo Poljaki maščevati in zažgati hiše črnih.

V soboto je bilo aretiranih na-daljšnih 200 črnec in večje števi-le belokožev, ki so osumljeni, da so prisostvovali fatalnim izgre-dom zadnji teden.

Chicago, Ill. — V mestu je mir, odkar vojski patrolirajo po uli-čah in preiskava glede plemenskih izgredov je prižela. V zaporih imajo nad dve stote osebe: zamorec in belopoltnikov, ki so bili prijeti ob času nemirov.

Oblasti so nabrale precej obto-žilnega materiala, ki se nanaša na umore, poškodbe in pretepe.

V pisarniških prostorih držav-

nega pravdnika so isprali in za-slišali nad sto oseb. Druge osebe se še nahajajo na raznih policijskih postajah in zaslišujejo jih na-mestniki državnega pravdnika.

Na podlagi tega zaslišanja bodo sledile nadaljne aretacije takih oseb, ki so se udeležile dejanske nemirov.

V zaporu imajo tudi nekoga George Stauberja, slabotnega tri in dvajset let starega fanta, ki je obdolžen, da je vrgel kamen, s katerim je ubil zamorakega dečka, plavajočega v Michigananskem jezuru v nadaljo popoldne. To je bil menda začetek plemenskoga boja. Sodnik Newsmeyer je zanj doželi petdeset tisoč dolarjev poročila. Stanber je trdil pred sodnikom, da je nedolžen. Po tej izjavi je po-licijski maršant Middleton dejal sodniku, da lahko privede sedem prič, ki bodo pričale, da je fant vrgel kamen, ki je ubil zamorakega dečka.

Okoli dve sto oseb je bilo že kaznovanih glede malenkostnih prestopkov na majhne denarne globe od deset do dve sto dolarjev.

Okoli dva sto oseb je bilo že kaznovanih glede malenkostnih prestopkov na majhne denarne globe od deset do dve sto dolarjev.

Okoli dva sto oseb je bilo že kaznovanih glede malenkostnih prestopkov na majhne denarne globe od deset do dve sto dolarjev.

PEKI NAMERAVAJO PODRAŽITI KRUH.

MILEKO STANE PETNAJST CENTOV KVINT.

Kje je meja proti navijanju cen?

Chicago, Ill. — Biro za delav-ako statistiko je pravkar izdal po-ročilo, da so se živila od leta 1913 podražila povprečno za osem in osamdeset odstotkov. Nekatera ljudska živila, ki jih ljudstvo naj-več rabi, so pa poskočila v ceni za sto in še več odstotkov. Med temi živila so slanine, krompir, koruzna moka, pšenična moka, česula itd.

Komaj je ta vest prišla v jav-nost, so pekovski mojstri presene-tili ljudstvo v Chicagu, da se hleb kruha, ki je stal dozdaj deset centov, podraži na petnajst cen-tov.

Pekovski industrijalci zagovar-jajo podražitev kruha s podražit-jem vsakega materiala, ki ga po-trebujejo pri peki kruha, in da se je podražila slovaška delovna moč. Ko so častnikarski poročevalci slisali, da nameravajo zopet podražiti kruh, so intervjuali pekovske podjetnike, ki so se pa umaknili nadaljnemu izpraševan-ju s tem, da so rekli, da ne še ne vedo, za koliko se podraži kruh.

Ljudstvo ne mora razumeti, za-kaj naj se podraži kruh, ko peki zdaj plačujejo moko po nižji ceni kot pred tremi meseci. Zdaj pla-čajo peki sed moko po \$11.50 do \$13.00.

Ko so kruh podražili na deset centov, so imeli v velikih pekar-nah ogromne zaloge moka, ki so jo plačali po predvojni ceni Pe-dražitev kruha jim je takrat pri-nesla ogromen dobiček.

Če zdaj podraže hleb kruha na petnajst centov, bo seveda najbolj trpelo siromašno ljudstvo, tako da otroci siromašnih staršev še kruha ne bodo imeli, da se najejo do sitaga.

Mleko se je še podražilo s prvim avgustom, tako da kvort mleka stane petnajst centov.

Tako cene grede navzgor!

Ali ne draže se le živila, ampak tudi obleka. Od decembra leta 1915 se je obleka podražila za sto in dvajset pet odstotkov. Tovar-narji, ki izdelujejo obleko, obljub-jujejo, da se obleka zopet podraži v jeseni.

Za navijanje cen ni najmanj-šega vzroka tudi s trgovskega sta-lišča. Ameriški dolar je še vedno vreden en dolar in njegova vred-nost ni padla. Trgovci se ne me-rejo izgovarjati, da morajo raču-nati v padanju valute in da radi tega gonijo cene navzgor. Sedanji položaj se ne da primerjati s si-tuacijo po državljanski vojni, ko je padala vrednost ameriškega denarja.

Iz tega sledi, da sedanje dragi-nje povzročajo gotovi profitaraki krogi, ki izgoj brepenja po na-gromadenju denarju in premože-nja navijajo cene. Seveda ne bodo ti profitarji odnehali preja s svojo igro, dokler jih ne bodo oblastevni organi trdo prijeli in jih sodi-lišča obsodila na najstrojše jetniške kazni.

Foch se boji granat mira.

Paris. — Maršal Foch je dejal reporterju "Mirrorja", da zanj je terorizem mira huja, kakor pa terorizem vojna.

V pisarniških prostorih držav-

CENA BOMBAŽU JE POSKOCILA.

LETOŠNJI PRIDELEK BOMBAŽA ZA KNABA 11.018.000 SVEŽNJEV.

Bombažev sveženj stane deset dolarjev.

New York, N. Y. — Vlada je poročala pred nekaj dnevi, da bo letošnji pridelek bombaže znašel le 67.1 odstotkov od normala. Nazkru- so pa meteorologi pričeli goniti cen navzgor in koncem minolega leta je stal funt bombaža 34.15 centov, ali deset dolarjev sveženj.

Komaj je bilo poročilo v Wash-ingtonu, da bombaž ne kaže dobro so pričele plezati cene kviško. Ta-krat je stal sveženj bombaža okoli pet dolarjev in v par tednih se je podražil za sto in deset odstot-kov.

Nekateri mešetarji in borzijani prerokujejo, da pojde cena le kviško. To pomeni, da se podraži tudi perilo, sploh vsi izdelki iz bombaža.

Washington, D. C. — Poljedel-ski department je naznanil, da bo letošnji pridelek bombaže znašel le 67.1 odstotkov od normala ali 11.016.000 sveženjev. Lanski pride-lek bombaža znašel 12.040.532 sveženjev. Kaslika torej ni velika, posebno če pomislimo, da smo lani bili v vojni in da so potrebovali bombaž za izdelke raznih produk-tov, ki služijo vojni. Letos odpa-dejo ti produkti, zato nikakor ni na mestu, da se bombaž draži. So pa še drugi vzroki, ki govore, da bi morala cena bombaža pasti, mesto da gre kviško. Lani ni pri-hajal bombaž iz Indije in Afrike v velikih množinah na trg, ker je postala nevarnost, da pogrejejo indjo nemake potapljače. Veliki parniki so večinoma prevažali voj-ni material in niso v tisti meri služili trgovini, kot lahko služijo letos. To je bil tudi vzrok, da niso izvažali bombaža iz prekomorskih kolonij v Evropo. Vsekar so se morale nagromaditi velike množi-ne bombaža v prekomorskih kolo-nijah, ki čakajo na ugodno priliko za prevoz na evropski trg. Leto se nikakor ne more govoriti, da primanjkuje bombaž na svetov-nem trgu, logično bi se ne smel tudi dražiti.

Burzijani in borzni mešetarji imajo svoj zakon o cenah pridel-kov, ki prihajajo na trg. Pri njih ne odloči prihod blaga na trg in zahteva po njem na trgu. Borzij- ni se ravna po svojih postavah in zato doživimo, da gre cena bla-gu dostikrat navzgor, čeprav je trg poln tega blaga. In zakaj? Ker se lahko s nagromadenjem blaga v rokah pesti spekulanten ustvari umetno pomanjkanje blaga na trgu za nekaj časa. Blaga je v re-nici preveč, a na trgu ga ni, ker so ga spekulantje umaknili s trga in ga zaklenili v skladišča, da ga postavijo na trg, kadar so sigurni, da ne bodo imeli izgube.

NEKAJ VEČ POJENILA O BRUŠENSKI DRAMI.

Athens, Ohio. — Po zadnjih vesteh je Mary Stražiserjeva umirila sebe in otroke na predvečer, preden so ji vzeli otroke in jih oddali v zavetišče. Tukajšnje ljudstvo sodi, da je Stražiserjeva izvrnila te strašen čin, ker se ni mogla ločiti od svojih otrok.

Tragedija se je odigrala v Kin-berliju, malem rudarskem mestu. Otroci niso bili v drugi sobi, ampak mati jih privezala k postelji in je po vsi sobi razila petrolej- naker je podtaknila ogenj.

Kako teška ji je bila ločitev od otrok, dokazuje njena zapisa na želja, da želi z njimi podivati v skupnem grobu.

Nemška ustava sprejeta.

Weimar, Nemčija. — Nova nemška ustava je bila končno sprejeta v celoti zadnji četrtki s 262 glasovi proti 75.

KOLOSOVA Vlada NA SE-GU II OBEKA.

Čete podrajo in sovezo Sibiri-je proti Tokuru.

Stockholm, 3. avg. — "Svenska Dagbladet" piše, da namerava Ko-koalj Lenin izvršiti več državni- nih izprememb in potem se ome-kne a krpila vlade. Izpremembe bodo menda v tem, da dolo menjševiki in socialni revolucio-narji zastopstvo v vladi. Leon Trocki ostane na delu rdeče ar-made.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Trgovska pogajanja z Italijo prekinjena. — Pogajanja, kateri jih je vodil dr. Siokar v Trstu z zastopniki Italije glede trgovine, so prekinjena, ker je namreč Italija predlagala da naj veljajo iste točke za Trst, kot za Reko, v kar dr. Siokar ni mogel privoliti.

Trgovina z Nemško Avstrijo dovoljena. — Pogajanja glede trgovine z Nemško Avstrijo so končana. Prvo blago, katero bo došlo iz Nemške Avstrije, je dinamit, katerega veliko potrebujejo pri delu v rudnikih.

Trgovska pogajanja z Nemško Republiko. — Pogajanja glede izvozne in uvozne trgovine iz nemške republike so v dobrem teku in bodo najbrže kmalo končana z zadovoljstvom za obe strani. Upa se, da bo trgovska pogodba z Nemčijo boljša kot je ona z Nemško Avstrijo.

Niski kurz stare avstrijske krome v Švici. — Kurz stare avstrijske krome v Švici je zelo nizek. Za sto frankov se plača 606 kron.

Angleško-belgijska-francoska banka v Jugoslaviji. — Angleško-belgijska-francoska bančni konzorcij je vložil prošnjo pri vladi v Belgradu za ustanovitev banke s kapitalom 50 do 100 milijonov frankov. Vlada je izročila to vlogo trgovski obrtni zbornici v Belgradu, da ona poda svoje mnenje.

Prostovoljna oddaja zlata v Čehoslovakijski. — Vlada Čehoslovakijske republike je izdala poziv, da naj prebivalci izročijo prostovoljno vse zlato vladi da zamore na ta način urediti svojo valuto. Vlada bo vse te prostovoljne darove v zlatu popisala v valuti.

Korolki interniranci.

V zadevi internacije je vlada sklenila: Ker Nemci niso izpolnili pogojev premirja in še vrh tega zelo slabo ravna z našimi interniranci, se Nemeem, ki se še pri nas pridržujejo v internaciji, ne bo moglo še bolj olajšati položaja, kakor se je že pričevalo in se jih še ne bo izpustilo, dasi je bilo to že pripravljeno. Nadaljno postopanje je popolnoma odvisno od stališča, katerega se bodo držali Nemci glede naših internirancev.

Prepoved svosa knjig.

Značilno za današnje čase je nočti edno kyfalo ka natv tud tudi ta okolnost, da je prepovedan uvoz knjig. Tako ti povedo povsod v knjigarnah. Knjigararji že mesec in mesec ne dobe nobene knjige od zunaj. Zdravniki, profesorji, advokati, itd. hodijo iz ene knjigarne v drugo, pa se jim z zaželjenimi knjigami nemore postreči. Torej niti zdravniških in drugih nujno potrebnih znanstvenih knjig se ne sme uvažati. Ali je to pametno ali je tudi delo za nas kulturni napredek? Ravno isto je s časopisi. Kako smo se večera zgrazali, da nam ni bilo mogoče dobiti nobenega italijanskega časopisa, niti drugih. No, pa takrat je bila vojna. Zjad pa ni sploh nobene nevarnosti, pa take silovite odredbe! To mora takoj nehati, da se nam ne bo smel cel svet!

NOVICE IZ MARIBORA.

Dve smrti obsođbi.

Po dvadnevni porotni razpravi sta bili sredi izrečeni dve smrti obsođbi. 24letni Franc Kropac in 22letni Franc Kodrič iz Počk pri Slov. Bistrici sta bila zaradi roparskega umora in tatvine, oziroma zaradi soudeležbe obsođena na smrt na vešalih. Radi istih zločinov obtoženi Kodričev brat Alojzij je bil obsojen le na 8 let težke ječe, ker še ni dovršil 20 let.

Mariborski Pribičević

bo kmalu prekosil svojega velikega mojstra v Belgradu. Njegovo policijsko postopanje že kaže v obraz vsaki pravici, svobodi in tudi zakonu. Ta človek, ki je bil najbrvo osvoboden samo pri tukajšnjih Nemcih, je svoje uradovanje zapeljal tako daleč, da ga danes ne sovraži samo slovenski delavec, temveč tudi inteligenca. Ta mož ni pustil sodrugu Petjanu podati poročila o strokovnem kongresu, dasiravno se ga je opozorilo, da je stvar strogo nepolitična, ker bi se imela tudi napraviti pogodba med stavbeniki in njihovimi delodajalci. Dovolil

pa je v nedeljo 22. t. m. "Zvezi jugoslov. železničarjev" da je imela shod. Vprašamo torej: Ali smo pred zakonom vsi enaki ali ne? Naj se nam kar pove, da se bomo vedeli ravnati in da ne bo prirejanje naših shodov odvisno od slabe volje raznih policajev. Z. J. Z. pa čestitamo, da je dobila takega protektorja.

G. Senekovič je izbral čez mejo obrtnika, ker je šel v Gradec nakupit najpotrebnejšega materiala, da bi ustregel željam slov. naročnikov. Takega materiala se namreč tu ne dobi.

Ob priliki koncerta "Glasbene Matice", ki je bil za Maribor nekaj posebnega, ni dovolil občinstvu, da bi bile kavarne eno uro dalje odprte. Ne hodite tako predantni!

Policijska država ali "Nacht-waechterstaat."

Osebnost varnost in red sta popolnoma zasigurana v Mariboru, in svoboda državljanov se je razmahnila.

Zahvalo zato smo dolžni našim dičnim gospodom, ki so to svobodo tako ekscelentno zavarovali, in jo s tako vnuemo čuvajo. Slava komur gre!

In res! Danes vsaj lahko svobodno dahneš na ulici, ako nisi temen element. Jeli kaj takega bilo mogoče pod šovinistično nasilnim režimom nemške dobe? Danes, ako se v gručni vračaš ob enajstih zvečer iz kavarna ali gostilne, se vendar lahko svobodno razlegajo prelepe narodne pesmi iz tvojih ust če namreč nosiš posebno obleko, ali če imaš drugače solidno rodoljubarsko postavo — in prav nič ne vznemirjajo tvoje pesmi spanja šovinističnih Nemecev.

Jeli kaj podobnega bilo mogoče za prejšnjega režima? Še po dnevi ne! — Nasprotno pa, ako nisi rodoljubarskega obraza — ako spadaš toraj med temne elemente, in ako greš ob tem času boječe sam samest po ulici, takoj te opazi bdeče policijsko oko in gorje ti, ako nisi "čisti tvojji nameri". Bridko se moraš zagovarjati, kaj delaš v tem času na ulici, kaj je vendar noč, ker postava govori, da imajo državljanji dolžnost spati. Nič ti ne pomaga, ako se je zakamnil vlak, ali če nisi dospel do tvojega doma, ako si spremljal svojce, itd. Tako sta prelepo očuvana red in osebnost varnost; ako nisi sam lopov, ne dajo ti, da med lopove zajdeš! Ob enem pa se ti okrepča zavest, da si ponoči vendar še najbolj na varnem v postelji doma, ako ne pred drugim — vsaj pred policijo. — Gotovo pa tudi to še ni!

Zaplemba konj.

Včeraj je bil v Mariboru zaplenjen konjski transport, ki je bil namenjen iz Zagreba na Dunaj in bil označen kot klavna živina. Konje so zaplenili na višji ukas v Belgradu. Konj je bilo 197, od katerih jih je vojaški veterinarji referat zaplenil 103. Večina teh konj se bo v soboto, ob 10. dopoldne oddalo po nizki ceni; v prvi vrsti pridejo v poštev obmejni Slovenci in Slovence-graškega okraja, ki so pri zadnji nemški invaziji izgubili konje, potem pa kmetovalci iz mariborskega okraja. "Naprežj."

LICITACIJA Z NARODNIM RADIKALIZMOM.

So reči na svetu, o katerih se ne more molčati. Morajo na dan, ker drugega izhoda ni. Danes mišlim predvsem na to ostudno, nečloveško, naravnost sloinako licitacijo z nacionalnim radikalizmom. Ni je reči, ki bi nam Slovencev v zadnji dobi toliko škod napravila kot to nesramno, brezvestno početje.

To licitacijo z nacionalnim radikalizmom, ki se že mesec vso po slovenskih časopisih, na shodih, v uradih in celo v vladi sami, spremlja gnjusna pošast: — denuncijanstvo. Pri nas se ljudi enostavno v časopisju, v podpisanih in nepodpisanih ovadbah označuje za nemurje in nemškutarje, najčešče brez navedb konkretnih dejstev in dokazov. To zadošča, da se stare ljudi s številnimi rodbinami meče na cesto. In nihče si ne dela težke skrbi zaradi razbitih rodbin, zaradi objokanih žena, zaradi otrok, ki jih bo spremljalo prokletstvo bede, skozi vse življenje. In če bi kdo mislil, da bo težka vest odgovornih ljudi popravila take krivice, se moti. Take ljudi, tudi Slovence

po rojstvu, vzgoji in mišljenju, se enostavno — izlene preko državnih mej. Nekaj strašnega je v tem, nečloveškega in nekaj kar nima nobene, prav nobene morale.

Pri nas se ustvarja novo država. Pesimist na mojem mestu bi lahko že desetkrat obupal nad njo, ako bi videl zgolj to; ako bi videl te ljudi, ki jo hočejo ustvariti, pa so pri svojem rokodelstvu komaj diletantje ali pa še to ne. Nehote se spomni človek na staro Avstrijo, ko mu je stalo pred očmi, kako jo njeni krimlarji vodijo naravnost v pogubo. Vsi smo to videli, samo njeni vodniki tega niso spoznali. In videli smo še več. Zadnja leta vojne sem spoznal ljudi — revolucionarje; bili so socializmi in bili so nacijonalisti. Ti zadnji danes molče, nikjer nikoli jih ne vidim več. Kaj Vas je sram, bratje; tega početa, ki se vrši v imenu nacionalizma? Verujem Vam, ker Vas poznam. Vi molčite, jaz pa ne morem. Ravno tisti ljudje, ki so pod staro Avstrijo denuncirali, ovajali, zapirali, sodili, delajo to danes v imenu — jugoslovanstva. Tisti, ki so se prej pehali za avstrijskimi odklikovanji, se pehajo danes za srbakimi. Danes na vszegodaj sem srečal na cesti lepo opravičena srbakega častnika, pogledal sem mu v obraz in ga spoznal: ubogi avstrijski vojak, ki si slušil pod njim, ubogi jugoslovanški vojak, ki slušič danes pri njegovi četi. Ovajal je in sodil; ovajal danes in bo ovajal jutri. Ampak: naši slavni vladi zadošča njegova ovadba; gorje mu, ki ga ima denuncijant v mislih. Brez morale, brez morala, brez morala!

Na železnihah odpušča ljudi trumoma. Naših slovenskih ljudi, ki prihajajo iz zasedenega ozemlja pa ne sprejemajo. Za nje velja regiment. In vse intervencije je ne pomagajo, so za mahljaj v zrak! Na drugi strani pa zadošča čisto navadni dopis "Zvezi jugoslovanških železničarjev", da se družinake očete meče na cesto, ljudi, ki jim ni dokazana najmanjša krivda. Sama denunciacije, sama brezvestnost ljudi, ki imajo sami družine otrok. Ali je to zgolj zlobnost ali je lažna miselnost?

In to delajo ljudje, ki se neprestano sklicujejo na svoj pravni čut. Jax sem se odvračal, jim čudim pa se tistim možem, ki pravijo o sebi, da so katoliški. Katolicizem in licitacija z narodnim radikalizmom — to je nekaj česar ne razumem in česar najbrže nikoli razumel ne bom. Samo nekaj razumem. To namreč, da vse to naročeno in nenaročeno denuncijanstvo zgolj krije delitve plena, ki si ga buržoazija prijavlja in deli med svojece. Ves ta narodni radikalizem danes v praksi ni drugega kot boj za dobiček, za službo, za protekcije.

Delovno ljudstvo gleda to igro praznih rok. Ti, ki si dele plen, ga ne priznavajo, ga naravnost sovražijo v svojem strahu, da jim ne uide kaj iz rok. Delovno ljudstvo je politično v kot zado, da molči in dela. Kdor ne zolt, kdor si upa dvomiti v to "pravico" — za tega so policaji in ječe!

Ta licitacija z narodnim radikalizmom nam je doslej že silno škodovala. In še več nam bo. Vsak dan se v naših časopisih berejo pritožbe o Lahih, ki da okratno postopajo s slovenskim ljudstvom. Kaj delamo mi drugače? Kaj vsi ti ljudje, ki neprestano blebečejo o "pravnem čutu" ali pa "krščanski ljubezni" ne ponavljajo dan za dnem brez miselnosti vse to, kar sami obtožujejo?

Mogoče mi bodo rekli, da sem blazen moralist. Že večkrat sem zapisal, da politično delo, ki ni o benem tudi kulturno, je šušmarstvo. Danes rečem še to: Državnitvo brez morale je prokletstvo, je zgolj nasilje, ki se povrača!

Trpkje so besede, ki sem jih tu zapisal nerad. Toda potrebno je bilo, se mi zdi. Zato jih tudi podpisem.

Abditus v "Napreju."

Rudarska stavka v Nemčiji. Berlin. — V rudarskem okrožju Ruhr se zopet širi stavka, katero so organizirali spartakoveci, ko je propadla v narodni skupščini resolucija neodvisnih socialistov za osvoboditev spartih komunistov. Spartakovski rudarji zahtevajo ne samo osvoboditev spartih voditeljev, temveč tudi odpravo prekega sode. Položaj je kritičen, kajti v Nemčiji je zelo malo premoga.

POTOP.

Zgodovinski Roman.
Spiral M. Sienkiewicz. Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje)

Ker pa ni prodrl vojska v žmudsko starostvo, ni je zopet opomoglo lavdasko plemstvo po šklovskem porazu. Bivalci "okolice" so se jeli shajati in se posvetovati o zasebnim, pa tudi o javnih zadevah. Butrini, najboljevidnejši med vsemi, so govorili da bo treba odriniti v Rosno, kjer se ima zbrati črna vojska, in potem k Gosevski mu, ka se maščujejo za šklovski poraz. Na tem posvetovanju so tudi sklenili, da izberejo izurjene in sposobne ljudi, ki naj poiščejo izgubljenega Andreja Kmitiča.

Po tem posvetovanju so se jeli zbirati stari lavdaski prebivalci, katerim sta načelovala Pakoš Gaštovi in Kasijan Butrim, dva očaka iz okolice. Vse ostalo plemstvo, kateremu je zelo ugajalo zaupanje, katero je stavil vanj pokojni gospod Bilevič, je pa sklenilo, da hoče ravnati v smislu oporoke ter vsprejeti Aleksandro v svoje očetovsko varstvo. Tedaj je bilo tudi ob času vojske, ko so se jeli celo po krajih, kamor vojska ni segala, razširjati nemiri in zmešnjave, na obrežju reke Lavte vsaj na viden vse popolnoma mirno. Nihče se ni dotaknil pokojnikove zapuščine, nihče ni razdiral mej starih posestev. Da, grajščaki so cel tekmovali med seboj, kdo izkaže mladi naslednici več dobrot. Gospodična Aleksandre niso klicali po dvorih drugače, nego "naša gospodična", in zale Pacunčice so isto tako nestrpljivo čakale mladega Kmitiča kakor ona.

Med tem so dospеле novice, ki so klicale plemstvo skupaj, — in živahno življenje se je začelo na Lavdi. Kdor je le nekoliko izlezel iz hlač, kogar še ni potlačila starost, vsak je moral zanesli konja. V Grodno je dospel Jan Kazimir ter jeli nabirati vojake. Vsi so hiteli tja. Prvi so šli molčeči Butrimi, za njimi Gaštovije in drugi, in dežela je ostala brez obrambe, ker prebivalci iz Lavde so odšli vsi.

Velodijevski ni odrinil z njimi, ker ni še mogel gibati roke; ostal je edini vojak med Pacunčkami. Grajščine so samevale in sami starei in ženice so sedele po večerih pri ognjiščih. Globoka tišina je vladala v Ponevžu in Uplitu — vsi so pričakovali novice.

Gospodična Aleksandra se je zaprla isto tako v Vodoktah ter ni videla razum služabnikov in svojih lavdaskih varuhov nikogar okrog sebe.

I.

Prišlo je novo leto 1652. Meseč januarij je bil mrzel in suh. Žmudsko zemljo je pokrivala debela odeja; veje dreves so se pripogibale in lomile pod ogromno težo. Sneg se je lesketal na solnce, da je jemalo človeku kar pogled; ponoči pa so migetale ob mesečini svetlobi po snežni skorji drobne iskre. Zverina se je približala k človeškim bivalščem in revne tičice so prikle trkale s kljunčkom ob šipe, ki so bile pokrite z ledenimi eveticami.

Nekega večera je sedela gospodična Aleksandra v družinski sobi v družbi ostalih dvorskih deklet. Pri Bilevičih je bila že stara navada, da so gospodarji bivali, kadar ni bilo gostov, po zimskih večerih med svojo družino, prepeljuje pobožne pesmi ter tako dajče lepe vzgleda svojim podložnim. Isto je izvrševala tudi gospodična Aleksandra; bilo ji je tem lažje, ker so bile med dvornimi dekleti večinoma pleminitašnje hčerke revnih starišev. Vsekakor pa so opravljavsko, tudi najtežje delo, kretale so se neprestano okrog gospodičen ter se učile od nje lepega obnašanja, da so se tako dokaj odklikovale od preprostih deklet. Bila so namreč med njimi tudi kmečka dekleta, ki so se zelo razlikovala od drugih dvornice, ker niso znala še poljski govoriti.

Gospodična Aleksandra in njena sorodnica, gospodična Kulvičeva, sta sedeli sredi sobe, ostala dekleta pa po klopeh ob steni. Vse so marljivo predle. Na velikem ognjišču so gorela smrečja polena in panjači, časih so nekako ugašala pa zopet zaploplala z vilikim plamenom, sorazmerno a tem, čim več ali manj je pokladal poleg nje stoječ fantin pod polena obrzkov in trsk. Kadar je plamen zaploplal močneje, videl si razločno temne, lesene stene velikanske izbe z nenavadno nizkim pobeljenim stropom. Ob tramovih so visele na niti raznobarne zvezde iz mlincev, katere so se gugale od toplote; izza tramov pa so kukala na obe strani posebna prediva, kakor nekaki turški bunčuki. Skoro ves strop je bil obložen z njimi. Po temnih stenah se je bliščalo liki zvezde razno erinasto kuhinjsko orodje, veliko in malo, stoječe ali povezneno na dolgih hrastovih polcih.

Pri vratih je silno ropotal mlad kuštrav žmud s svojim nočnim mlinom ter prepeval z zamolkim glasom neko pesem. Gospodična Aleksandra je prebirala molče jagode rožnega venca, a predice so predle in — molčale.

Svitloba plamena je padala na njih mlada, rdeča lica. Roke so povzdigovale h koledjam ter šcipale z levico mehko predivo, z desno pa vretena; marljivo so predla dekleta, kakor bi bila stava, ker so jih vspodbujali strogi pogledi gospodične Kulvičeve. Časih so se spogledala z bistrimi očmi, časih se ozrla po gospodični Aleksandri, kakor bi pričakovale, kedaj ukaže žmudu, naj neha mleti ter jame prepevati pobožno pesem. Dela svojega vendar niso ustavile; predle so in predle, da so kar vile niti, da so kar brenčala vretena; gospodična Kulvičeva je urno pletla kodrasti žmud pa je še dalje ropotal s svojim mlinom.

Časih pa je vendar ustavil mlin; brčkone mu je v kamnih kaj nagajalo, ker je popravljal vreteno ter izrekel jezno besedo: "Padlas!"

Gospodična Aleksandra je dvignila glavo, kakor vzbujena po tihni, ki je nastala po tem žmudovem klicu. Takrat je plamen osvetlil njeno lice in resnobno plavkaste oči izpod črnih obrvij. Razlikovala se je od drugih s krepko rastjo, plavimi lasmi, nežnim licem in zelo belo poltjo. Bila je zala kakor evetice. Zalobna obleka jo je delala nenavadno resnobno. Sede pred ognjiščem je bil vsa zatopljena v misli, kakor bi dremala. Brčkone je premišljevala svojo usodo, ki je bila odvisna od toliko okolščin.

Oporoka ji je namenila za moža človeka, katerega že deset let ni videla. Njej pa se je bližalo šele dvajseto leto, radi tega se ga je spominjala le kot živahnega fantina, ki se je bolj briga v onem času, ko je bila z očetom v Volodkah, z svojo puško, s katero je dirjal po močvirju, neg pa za mlado deklino.

"Kje je on in kakšen je sedaj?" to vprašanje je sililo resnobni gospodični sedaj večkrat v glavo.

Spominjala se je res, kar ji je pripovedoval onjem pokojni zakladnik, ki se je spustil štiri leta pred svojo smrtjo na dolgo pot v Orno. Po njegovih besedah je bil on sedaj "kaj domičljiv in strašno nagel človek". Po sklenjeni temi zvezi med Bilevišem in Kmitičem, mu je bil dolžnost; prihi v Vodokte ter se predstaviti, toda med tem je izbruhnila vojna in mladi junak je odrinil mesto k nevesti na beresteško polje. Rano, katero je tam dobil, je zdravil doma; na to je stregel svojemu bolnemu očetu. Potem je bila zopet vojna, in tako so minila poslednja štiri leta. Tudi sedaj je že preteklo mnogo časa od starčeve smrti, toda o mladem Kmitiči ni bilo ni duha ni sluha.

Imela je torej dovolj gradiva, o katerem je premišljevala gospodična Aleksandra. Mogoče, da ji je težilo sree za onim nepoznananim. V njenem čistem sreu je bilo dovolj prostora za ljubezen. Samo iskre je bilo treba, da se na tem ognjišču zaneti plamen, ki nikdar več ne ugašne.

Radi tega se je je tudi pollaševal časih prijeten večah zopet zopern nemir valed čakanja zaželjenega tovariša, kajti nič ni bridkejšega na svetu nego čakanje.

Med tem se je začel, kakor v odgovor na to kopnenje, od zunaj, izdalnih snežnih zametov glas zvončka. Gospodična je strepetala in se spomnila, ko je nekoliko prišla k sebi, da poljšajo iz iz Pancunela skoro vsak večer v lekarno po zdravila. To njeno misel je potrdila tudi gospodična Kulvičeva, ki je dekla:

"Gaštovov je že zopet tukaj."

Glas zvončka, obešenega na komatu, je došel čimdalje glasneje, naposled pa naenkrat vti-hnil. Brčkone so se sani vstavile pred hišo.

"Poglej, kdo je prišel!", reče Kulvičeva žmudu, ki je vrtel mlin.

Žmud gre iz sobe, toda kmalu se vrne, prine zopet za vreteno in rečehladnokrvno:

"Gospod Kmitič."

"Uresničilo se je!" zakriči gospodična Kulvičeva.

Predice mahoma vtanejo; kodelje in vretena jim padejo iz rok. Vstala je tudi gospodična Aleksandra. Sree ji je bilo kakor kladivo. Lice ji pokriva zdaj rdečica zdaj pa bledeca. Nalati se obrne od ognjišča, da ne bi kazala svojih občutkov.

Med tem se odpro vrata in na pragu se prikaže visoka postava v kožuhi in s toplo kučmo na glavi. Mladi mož stopi sredi sobe, spozna ko, da je to družinska soba, in vpraša, ne da bi se odkril z vonečim glasom:

"Hej ve! Kje je vaša gospodična?"

"Tukaj sem", odgovori Bilevičeva z močnim glasom.

Ko je zaslišal prišlece ta odgovor, sname urno kučmo, vrže jo na tla, pokloni se in reče:

"Jaz sem Andrej Kmitič."

Oči gospodične Aleksandre se upro bliskoma v Kmitičevo lice, na to jih pa zopet pobesi v tla. Vsekako pa ji je ta pogled zadoščeval, da je videla plavkaste njegove lase, zarjavel obraz, sivkaste, bistro pred se zroče oči, temne trke, mlado, veselo in junaško lice. Med tem se mladi človek opre z levo roko ob bok, z desnico pa si pogladi brke.

"Poprej nego pohitim v Ljubici, pritekal sem semkaj poklonit se logarjevji hčerki," reče "Srečen veter me prinaša naravnost iz tabornička, daj Bog, da o pravem času."

"Ali vam je bila že poprej znana dedova smrt!" vprava ga gospodična.

"Ne; toda z vročimi solzami sem objokoval izgubo svojega dobrotnika, ko sem izvedel od tih ljudi, ki so prišli od tod k nam. Bil je odkritosrčen prijatelj, malone brat mojega pokojnega očeta. Gotovo je vam, gospodična, še dobro znano. Takrat mi je objubil vašo roko in pokazal mi vašo sliko. Prišel bi bil že poprej, ko bi ne bilo te nesrečne vojne. Le s smrtjo poroča ona ljubi-di."

Gospodična osupne nekoliko rad; pogumnih mladeničevih besed. Obrniti hoče govorec na drug predmet in reče:

"Torej še niste videli svojega Ljubiča?"

"Pride čas tudi za to. Najpoprej sem hitel semkaj obiskat svoj najdražju zaklad. Samo, se odvračajte se mi, gospodična, toliko od ognjišča, da vas morem pogledati v oči. Obstojte, gospodična tako, da vas ogledam pri ognju."

S temi besedami prime pogumni vojak Aleksandro, ki se ni nadejala takega postopanja, s roko ter se zavrti z njo k ognjišču.

Ona postane še bolj zbegana, zakrije si oči s košatimi trepalnicami, obstoji pred lučjo, in se sramuje lastne lepote. Kmitič jo pusti, naposled udari z roko po plašču in reče:

"To je zares nekaj posebnega! A za to, da mi je ded izročil vas, dam slušiti sto maš za njegovo dušo. Nu kedaj bo pa poroka?"

"Še ne kmalu; saj nisem še vaša," odvrne Aleksandra.

(Nadaljevanje prihodnjik.)